OCT-11226
Paper-II
ECONOMICS

Series

B

Question Booklet Serial No. प्रश्नपत्रिका अनुक्रमांक

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) .....

   (Name) .....

2. (Signature) .....

   (Name) .....

Seat No. | | | | | | | | |

(In figures as in Admit Card)

Seat No. .....

(In words)

OMR Sheet No. | | | | | | |

(To be filled by the Candidate)

Time Allowed : 2 Hours] **[Maximum Marks : 200**

Number of Pages in this Booklet : **32** Number of Questions in this Booklet : **100**

Instructions for the Candidates

1. Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
2. This paper consists of **100** objective type questions. **Each** question will carry **two** marks. **All** questions of Paper II will be **compulsory**.
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
   (i) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. **Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.**
   (ii) Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. **Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes.** Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.
   (iii) After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
4. Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
   Example : where (B) is the correct response.
   (A) ● (C) (D)
   Following wrong methods should not be used as they are not recognised by scanning machine in digitized assessment. Candidate using such method will be responsible for their loss.

WRONG METHODS
(A) (✓) (C) (D) (A) (✗) (C) (D) (A) (●) (C) (D) (A) (B) (C) (D)

5. Your responses to the items are to be indicated in the OMR Sheet given inside the Booklet only. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
6. Read instructions given inside carefully.
7. Rough Work is to be done at the end of this booklet.
8. If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
9. You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
10. **Use only Blue/Black Ball point pen.**
11. Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.
12. There is no negative marking for incorrect answers.

विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

1. परीक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या OMR उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
2. सदर प्रश्नपत्रिकेत **100** बहुविकल्प प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
3. परीक्षा सुरू झाल्यावर विद्यार्थ्याला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनिटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून पहाव्यात :
   (i) प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. **स्टीकर सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्वीकारू नये.**
   (ii) पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून पहावी. **पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/ प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी.** त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया नोंद घ्यावी.
   (iii) वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पाहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक लिहावा.
4. प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळा करावा.
   उदा. : जर (B) हे योग्य उत्तर असेल तर.
   (A) ● (C) (D)
   खालील चुकीच्या पद्धती वापरू नये, कारण डिजिटाइज्ड (Digitized) मूल्यांकनात स्कॅनिंग मशीन त्यांना ओळखत नाही. त्या पद्धती वापरून नुकसान झाल्यास त्यास विद्यार्थीच जबाबदार असतील.

चुकीची पद्धती
(A) (✓) (C) (D) (A) (✗) (C) (D) (A) (●) (C) (D) (A) (B) (C) (D)

5. या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे **ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत**. इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
6. आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
7. प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
8. जर आपण ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेवर नमूद केलेल्या ठिकाणाव्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गांचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
9. परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापि, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
10. **फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
11. कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.
12. चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.

Economics
Paper II
अर्थशास्त्र
प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 120 Minutes] **[Maximum Marks : 200**

Note : This Paper contains **Hundred (100)** multiple choice questions. Each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत **शंभर (100)** बहुविकल्प प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा.

1. If K – k > m – 1 and the rank of the matrix is M – 1, then the concerned equation is said to be
   (A) Over identified
   (B) Exactly identified
   (C) Under identified
   (D) Unidentified

2. In a binomial distribution probability of success is 'P', then the probability of failure is denoted as
   (A) 1 + P
   (B) 1 – P
   (C) 0 – P
   (D) $1 + P^2$

3. What is the correct sequence of the following linear programming problem solution techniques ?
   (A) Formulation → Solution → Implementation
   (B) Solution → Formulation → Implementation
   (C) Implementation → Formulation → Solution
   (D) Formulation → Implementation → Solution

1. जर K – k > m – 1 आणि सारणीची श्रेणी M – 1 असेल, तर संबंधित समीकरण असे म्हटले जाते
   (A) अति अभिज्ञात
   (B) तंतोतंत अभिज्ञात
   (C) अल्प अभिज्ञात
   (D) अनभिज्ञात

2. द्विपद वितरणामध्ये यशाची संभाव्यता 'P' आहे, तर अपयशाची संभाव्यता अशी दर्शविली जाते
   (A) 1 + P
   (B) 1 – P
   (C) 0 – P
   (D) $1 + P^2$

3. रेखीय प्रयोजन समस्या सोडविण्याच्या तंत्राचा योग्य आहे ?
   (A) सूत्रीकरण → उकल → कार्यान्वयन
   (B) उकल → सूत्रीकरण → कार्यान्वयन
   (C) कार्यान्वयन → सूत्रीकरण → उकल
   (D) सूत्रीकरण → कार्यान्वयन → उकल

4. What is the inverse demand function for the following function ?

   Q = 200 – 4P

   (A) P = 100 – 2Q

   (B) P = 50 – 0.25Q

   (C) P = 200 – Q

   (D) P = 200 – 4Q

5. What type of returns to scale does the production function $Q = 20K^{0.4}L^{0.5}$ exhibit ?

   (A) Increasing return to scale

   (B) Decreasing return to scale

   (C) Constant return to scale

   (D) Infinite return to scale

6. Ocean fisheries, Highways is a classic example of

   (A) Moral hazard

   (B) Public bad

   (C) Negative externality

   (D) Open access resource

7. A _____ is to help preserve the existence of some environmental amenity e.g. African Wildlife.

   (A) Option value

   (B) Existence value

   (C) Bequest value

   (D) Stewardship value

4. खालील फलनाकरिता व्यस्त मागणी फलन काय आहे ?

   Q = 200 – 4P

   (A) P = 100 – 2Q

   (B) P = 50 – 0.25Q

   (C) P = 200 – Q

   (D) P = 200 – 4Q

5. $Q = 20K^{0.4}L^{0.5}$ हे उत्पादन फलन कोणत्या प्रकारचे अनुमाप प्रत्याय दर्शवितो ?

   (A) वाढते अनुमाप प्रत्याय

   (B) घटते अनुमाप प्रत्याय

   (C) स्थिर अनुमाप प्रत्याय

   (D) अनंत अनुमाप प्रत्याय

6. महासागर मत्स्यपालन, महामार्ग हे _____ उत्कृष्ट उदाहरण आहे.

   (A) नैतिक धोक्याचे

   (B) सार्वजनिक वाईटाचे

   (C) नकारात्मक बाह्यताचे

   (D) खुल्या वापरक्षम संसाधनाचे

7. _____ म्हणजे काही पर्यावरणीय सुविधांचे अस्तित्व टिकवून ठेवण्यासाठी उदा. आफ्रिकन वन्यजीव.

   (A) पर्याय मूल्य

   (B) अस्तित्व मूल्य

   (C) वसीयत मूल्य

   (D) कारभारी मूल्य

8. The optimum level of environmental quality can be obtained when

(A) Total benefits are greater than total cost

(B) The marginal benefit curve must be equal to the marginal control cost curve

(C) Neither (A) or (B)

(D) Both (A) and (B)

9. Private cost + External cost =

(A) Opportunity cost

(B) Environmental cost

(C) Social cost

(D) Damage cost

10. "More number of children regarded as an insurance against old age by the parents" this statement is suitable to which stage of Demographic transition ?

(A) Stage I

(B) Stage II

(C) Stage III

(D) Stage IV

8. _____ तरच पर्यावरणीय गुणवत्तेची इष्टतम पातळी प्राप्त केली जाऊ शकते.

(A) एकूण फायदे एकूण खर्चापेक्षा जास्त असतील

(B) सीमांत लाभ वक्र आणि सीमांत नियंत्रण खर्च वक्र समान असतील

(C) (A) किंवा (B) नाही

(D) (A) आणि (B) दोन्ही

9. खाजगी खर्च + बाह्य खर्च =

(A) संधी किंमत

(B) पर्यावरण खर्च

(C) सामाजिक खर्च

(D) नुकसान खर्च

10. ''पालकांकडून वृद्धापकाळासाठी विमा म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या मुलांची संख्या'' हे विधान लोकसंख्याशास्त्रीय संक्रमणाच्या कोणत्या टप्प्यासाठी योग्य आहे ?

(A) स्टेज I

(B) स्टेज II

(C) स्टेज III

(D) स्टेज IV

11. Export Promotion Capital Goods (EPCG) Scheme :
    i. Allows export of capital goods without export duty.
    ii. Allows import of capital goods at zero custom duty for export production.
    (A) i is correct
    (B) ii is correct
    (C) Both i and ii are correct
    (D) Both i and ii are incorrect

12. Indian Economy ranked _____ in the world in terms of Purchasing Power Parity in the year 2022.
    (A) 5th
    (B) 6th
    (C) 3rd
    (D) 10th

13. India was the _____ producer of Bananas in the world in the year 2022.
    (A) Largest
    (B) Second largest
    (C) Third largest
    (D) Smallest

14. In which year the United Nations General Assembly declared 2023 as the International Year of Millets ?
    (A) 2022
    (B) 2021
    (C) 2020
    (D) 2023

11. निर्यात प्रोत्साहन भांडवली वस्तू (EPCG) योजना :
    i. निर्यात शुल्काशिवाय भांडवली वस्तूंची निर्यात करायला परवानगी देते.
    ii. निर्यात उत्पादनासाठी भांडवली वस्तूंची आयात शून्य सीमा शुल्काला करावयाची परवानगी देते.
    (A) i बरोबर आहे
    (B) ii बरोबर आहे
    (C) i आणि ii दोन्ही बरोबर आहे
    (D) i आणि ii दोन्ही चूक आहे

12. भारतीय अर्थव्यवस्थेची क्रयशक्ती समतेच्या आधारावर वर्ष 2022 मध्ये जागतिक क्रमवारी _____ होती.
    (A) पाचवी
    (B) सहावी
    (C) तिसरी
    (D) दहावी

13. वर्ष 2022 मध्ये भारत हा केळ्यांचा जगातील _____ उत्पादक होता.
    (A) सर्वात मोठा
    (B) दुसरा सर्वात मोठा
    (C) तिसरा सर्वात मोठा
    (D) सर्वात लहान

14. संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या आम सभेने 2023 हे आंतरराष्ट्रीय भरड धान्य वर्ष म्हणून कोणत्या वर्षी जाहीर केले ?
    (A) 2022
    (B) 2021
    (C) 2020
    (D) 2023

15. In the year 2022 India was in the category of _____ based on the GNI Per Capita defined by the World Bank.
    (A) Lower-Middle Income Group
    (B) Upper-Middle Income Group
    (C) Low Income Group
    (D) Middle Income Group

16. Kaldor's Non-linear Investment Function implies that
    (A) Marginal propensity to invest is high at both the high and low levels of economic activity
    (B) Marginal propensity is high at high levels of economic activity
    (C) Marginal propensity to invest is small at both the high and low levels of economic activity
    (D) Marginal propensity to invest is stable irrespective of the level of economic activity

17. Which statement is true in reference to Phillips curve ?
    (A) High unemployment rates are associated with low inflation rates
    (B) High unemployment rates are associated with high inflation rates
    (C) High unemployment rates are associated with zero inflation rates
    (D) High unemployment rates are associated with high wage rates

15. वर्ष 2022 मध्ये दरडोई स्थूल राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या (GNI Per Capita) आधारावर जागतिक बँकेने केलेल्या व्याख्येनुसार भारत _____ गटामध्ये होता.
    (A) कमी मध्यम उत्पन्न
    (B) उच्च मध्यम उत्पन्न
    (C) कमी उत्पन्न
    (D) मध्यम उत्पन्न

16. काल्डोरचे अरेषीय गुंतवणूक फलन असे निर्देशित करते की
    (A) आर्थिक व्यवहारांच्या उच्च आणि अल्प पातळीला सीमान्त गुंतवणूक प्रवृत्ती उच्च असते
    (B) आर्थिक व्यवहारांच्या उच्च पातळीला सीमान्त प्रवृत्ती उच्च असते
    (C) आर्थिक व्यवहारांच्या उच्च आणि अल्प पातळीला सीमान्त गुंतवणूक प्रवृत्ती अल्प असते
    (D) आर्थिक व्यवहारांच्या सर्व पातळीला सीमान्त गुंतवणूक प्रवृत्ती स्थिर असते

17. फिलीप्स वक्राच्या बाबतीत कोणते विधान सत्य ठरते ?
    (A) उच्च बेरोजगारीचा दर हा न्यूनतम भाववाढीच्या दरासोबत असतो
    (B) उच्च बेरोजगारीचा दर हा उच्च भाववाढीच्या दरासोबत असतो
    (C) उच्च बेरोजगारीचा दर हा शून्य भाववाढीच्या दरासोबत असतो
    (D) उच्च बेरोजगारीचा दर हा उच्च वेतनवाढीच्या दरासोबत असतो

18. Which of the following are the major policy goals of monetary policy ?
    (A) Stabilize the level of aggregate output and alleviate the business cycles
    (B) Increase the disposable income
    (C) Increase the tax rate
    (D) Increase the demand of commodities

19. Which one of the following tests is known as non-parametric test ?
    (A) 't' test
    (B) 'Z' test
    (C) 'χ^2' test
    (D) 'F' test

20. Which of the following average is *not* affected by extreme values ?
    (A) Geometric Mean
    (B) Harmonic Mean
    (C) Median
    (D) Mean

21. Arrange the following institutions in the chronological order of their establishment :
    i. Establishment of SEBI
    ii. Establishment of UTI
    iii. Establishment of NABARD
    iv. Establishment of LIC
    (A) iv, ii, iii, i
    (B) ii, iii, iv, i
    (C) ii, i, iv, iii
    (D) i, iii, ii, iv

18. खालीलपैकी कोणते मौद्रिक धोरणाचे प्रमुख ध्येये आहेत ?
    (A) एकूण उत्पादन पातळी स्थिर ठेवणे आणि व्यापार चक्र कमी करणे
    (B) विनियोग्य उत्पन्नात वाढ करणे
    (C) कर दरात वाढ करणे
    (D) वस्तूच्या मागणीत वाढ करणे

19. खालीलपैकी कोणती चाचणी ही अप्राचलीय पद्धती म्हणून ओळखली जाते ?
    (A) 't' चाचणी
    (B) 'Z' चाचणी
    (C) 'χ^2' चाचणी
    (D) 'F' चाचणी

20. खालीलपैकी कोणती सरासरी ही चरम मूल्याने प्रभावित होत **नाही** ?
    (A) भूमितीय मध्य
    (B) हरात्मक मध्य
    (C) मध्यगा
    (D) गणीतीय मध्य

21. स्थापनेच्या कालक्रमानुसार खालील संस्थांचा क्रम लावा :
    i. सेबीची स्थापना
    ii. यु.टी.आय. ची स्थापना
    iii. नाबार्ड ची स्थापना
    iv. एल.आय.सी. ची स्थापना
    (A) iv, ii, iii, i
    (B) ii, iii, iv, i
    (C) ii, i, iv, iii
    (D) i, iii, ii, iv

22. India has _____ related to note issue.
(A) Proportional Reserve System
(B) Minimum Reserve System
(C) Gold Standard
(D) Dollar Standard

23. 'Other deposits' with the RBI does *not* include
(A) Deposits of Quasi Governments
(B) Balances in the accounts of Foreign Central Banks
(C) Accounts of international agencies like IMF
(D) Accounts of self-help groups

24. Compare Digital Rupee announced by the RBI and the crypto currency Bitcoin and choose the correct similarity.
(A) Both are based on the Blockchain technology
(B) Both are based on the decentralised system
(C) The value of both is totally based on the demand and supply in the global market
(D) The intrinsic and face value of both is same

25. What is true about Payments Banks ?
(A) The Customers of Payments Banks can not use ATM Cards
(B) The Customers of Payment Banks are offered credit as a product from the Payments Banks
(C) Remittance Services are not offered by the Payments Banks
(D) The payment banks can not lend to their Directors

22. भारतामध्ये नोट प्रचालनाची/चे _____ आहे.
(A) प्रमाणशीर राखीव पद्धत
(B) किमान राखीव पद्धत
(C) सुवर्ण मानक
(D) डॉलर मानक

23. रिझर्व बँकेकडे असलेल्या 'इतर ठेवींमध्ये' _____ हे अंतर्भूत **नाही**.
(A) सदृश सरकारांच्या ठेवी
(B) परकीय मध्यवर्ती बँकांची शिल्लक
(C) आयएमएफ सारख्या आंतरराष्ट्रीय संस्थांची खाती
(D) स्वयंसहायता बचत गटांची खाती

24. आरबीआयने जारी केलेला डिजीटल रुपया आणि बिटकाइन या क्रिप्टो करन्सीची तुलना करून त्यातील मुख्य साम्य निवडा.
(A) दोन्ही ब्लॉकचेन तंत्रज्ञानावर आधारित आहेत
(B) दोन्ही विकेंद्रित प्रणालीवर आधारित आहेत
(C) दोन्हीचे मूल्य पूर्णपणे बाजारातील मागणी आणि पुरवठ्यावर आधारित आहे
(D) दोन्हीचे आंतरिक आणि दार्शनिक मूल्य सारखेच असते

25. पेमेंट बँकांविषयी काय बरोबर आहे ?
(A) पेमेंट बँकांच्या ग्राहकांना ATM कार्ड वापरता येत नाही
(B) पेमेंट बँकांच्या ग्राहकांना पेमेंट बँक कर्ज एक उत्पादन म्हणून प्रस्ताव देत नाही
(C) पैसे पाठवण्याची सेवा पेमेंट बँक देत नाही
(D) पेमेंट बँका त्यांच्या संचालकांना कर्ज देऊ शकत नाही

26. Which of the following is the correct statement about Pareto optimality ?
    (A) It is a situation where all individuals are in a better position.
    (B) It is a situation in which it is impossible to make a person better off without making any other worse off.
    (C) It is neither related to social welfare nor individual welfare.
    (D) It is a situation where all the individuals are in a position of worse off.

27. Which of the following statements is/are true for the dominant strategy ?
    i. The dominant strategy provides the highest outcomes when compared to other strategies.
    ii. The dominant strategy is the optimal move for an individual regardless of how other players act.
    (A) Only i is true
    (B) Only ii is true
    (C) Both i and ii are true
    (D) Neither i nor ii is true

28. Which of the following is true about Keynesian consumption function ?
    (A) MPC is constant and APC > MPC
    (B) MPC is falling and APC > MPC
    (C) MPC is falling and APC < MPC
    (D) MPC is rising and APC > MPC

26. पॅरेटो इष्टतमतेबद्दल खालीलपैकी कोणते विधान योग्य आहे ?
    (A) ही अशी स्थिती आहे जिथे सर्व व्यक्ती चांगल्या स्थितीत असतात.
    (B) ही अशी स्थिती आहे ज्यामध्ये इतरांचे समाधान कमी न करता एखाद्या व्यक्तीचे समाधान अधिक चांगले करणे अशक्य आहे.
    (C) हे सामाजिक कल्याण किंवा वैयक्तिक कल्याणाशी संबंधित नाही.
    (D) ही अशी स्थिती आहे जिथे सर्व व्यक्ती वाईट स्थितीत आहेत.

27. खालीलपैकी कोणते विधान प्रभावी निर्णयासाठी खरे आहे ?
    i. इतर निर्णयांच्या तुलनेत प्रभावी निर्णय सर्वाधिक परिणाम प्रदान करतात.
    ii. प्रबळ धोरण म्हणजे इतर खेळाडू कसे वागतात याची पर्वा न करता एखाद्या व्यक्तीसाठी इष्टतम चाल आहे.
    (A) केवळ i खरे आहे
    (B) केवळ ii खरे आहे
    (C) i आणि ii दोन्ही खरे आहेत
    (D) i किंवा ii दोन्ही खरे नाहीत

28. खालील विधानापैकी केन्सच्या उपभोग फलनाच्या बाबतीत कोणते विधान सत्य आहे ?
    (A) सीमांत उपभोग प्रवृत्ती (MPC) स्थिर आहे आणि सरासरी उपभोग प्रवृत्ती (APC) सीमांत उपभोग प्रवृत्तीपेक्षा (MPC) जास्त आहे
    (B) सीमांत उपभोग प्रवृत्ती (MPC) घटती आहे आणि सरासरी उपभोग प्रवृत्ती (APC) सीमांत उपभोग प्रवृत्तीपेक्षा (MPC) जास्त आहे
    (C) सीमांत उपभोग प्रवृत्ती (MPC) घटती आहे आणि सरासरी उपभोग प्रवृत्ती (APC) सीमांत उपभोग प्रवृत्तीपेक्षा (MPC) कमी आहे
    (D) सीमांत उपभोग प्रवृत्ती (MPC) वाढती आहे आणि सरासरी उपभोग प्रवृत्ती (APC) सीमांत उपभोग प्रवृत्तीपेक्षा (MPC) जास्त आहे

29. Who among the following economists introduced the concept of permanent income as a determination of consumption function ?

(A) J. M. Keynes

(B) J. S. Duesenberry

(C) M. Friedman

(D) J. R. Hicks

30. If Indian Administrative Officer went to America and expend money on foreign services like as transport, hotels etc. which will be considered in

(A) Current account of balance of payment

(B) Capital account of balance of payment

(C) Balance of Trade (BoT) account of balance of payment

(D) Managerial account of balance of payment

31. According to Center Periphery hypothesis, slowly core area starts experiencing _____ and trickle down starts happening to the other periphery centers.

(A) Industrialization

(B) Diseconomies of scale

(C) Spread effect

(D) Capital accumulation

29. खालीलपैकी कोणत्या अर्थशास्त्रज्ञाने उपभोग फलनाचे निर्धारण करण्यासाठी स्थायी उत्पन्नाची संकल्पना मांडली ?

(A) जे. एम. केन्स

(B) जे. एस. ड्युसेनबरी

(C) एम. फ्रिडमन

(D) जे. आर. हिक्स

30. जर भारतीय प्रशासकीय अधिकारी अमेरिकेत गेले आणि परिवहन, हॉटेल इत्यादी परदेशी सेवांवर पैसा खर्च केल्यास त्याचा समावेश _____ मध्ये केला जाईल.

(A) व्यवहार शेषाचे चालू खाते

(B) व्यवहार शेषाचे भांडवली खाते

(C) व्यवहार शेषाचे व्यापारशेष खाते

(D) व्यवहार शेषाचे व्यवस्थापकिय खाते

31. आर्थिक विकासाच्या केंद्र-परीघ प्रमेयानुसार, केंद्रस्थानी _____ चा प्रत्यय येऊ लागतो आणि परीघावरील देशांत आर्थिक विकास झिरपू लागतो.

(A) औद्योगिकीकरण

(B) मोठ्या प्रमाणावरील उत्पादनाच्या अ-बचती

(C) विस्तारक परिणाम

(D) भांडवल संचय

32. According to Mrs. Joan Robinson's model, golden age exists when

(A) $\Delta N/N = \Delta K/K$

(B) Capital to output ratio is zero

(C) Labour productivity is zero

(D) Profit is negative

33. According to Global Gender Gap Report, 2023 India has closed _____ percentage of the overall gender gap.

(A) 64.3

(B) 54.4

(C) 68.2

(D) 89

34. The World's most gender equal country is

(A) India

(B) Bangladesh

(C) Iceland

(D) UK

35. According to Multidimensional Poverty Report 2023, _____ people escaped multidimensional poverty between 2015-16 and 2019-20 in India.

(A) 136 million

(B) 132 million

(C) 135 million

(D) 150 million

32. मिसेस जोन रॉबिन्सन यांच्या प्रतिमानानुसार, सुवर्णमध्य अस्तित्वात येण्यासाठी

(A) $\Delta N/N = \Delta K/K$

(B) भांडवल-उत्पादन गुणोत्तर शून्य असते

(C) श्रम उत्पादकता शून्य असते

(D) नफा ऋण/नकारात्मक असतो

33. वैश्विक लिंग असमानता अहवाल 2023 नुसार, भारतामध्ये लिंग असमानता _____ टक्क्यांनी कमी झालेली आहे.

(A) 64.3

(B) 54.4

(C) 68.2

(D) 89

34. जगामध्ये सर्वाधिक लिंग समानता कोणत्या देशात आहे ?

(A) भारत

(B) बांग्लादेश

(C) आईसलँड

(D) इंग्लंड

35. बहुआयामी दारिद्र्य अहवाल 2023 नुसार 2015-16 ते 2019-20 या काळात _____ एवढी लोकसंख्या दारिद्र्यरेषेच्या वर आली.

(A) 136 मिलियन

(B) 132 मिलियन

(C) 135 मिलियन

(D) 150 मिलियन

36. Expenditure switching policy refers to

(A) Expansionary fiscal policy

(B) Contractionary fiscal policy

(C) Change in money supply

(D) Change in the exchange rate

37. **Statement I** : The imitation lag hypothesis tells us about the delay in the transmission or diffusion of technology from one country to other.

Statement II : Millet production will show less delay in the transmission than any electronic good in India.

(A) Statements I and II are correct

(B) Statements I and II are incorrect

(C) Statement I is correct and II is incorrect

(D) Statement I is incorrect and II is correct

38. If the number of transactions happening in the market are not sufficient then the market players are exposed to the

(A) Liquidity Risk

(B) Operational Risk

(C) Credit Risk

(D) Legal Risk

36. खर्च बदलण्याचे धोरण _____ संदर्भित करते.

(A) विस्तारात्मक वित्तीय धोरण

(B) आकुंचनात्मक वित्तीय धोरण

(C) पैशाच्या पुरवण्यात बदल

(D) विनिमय दरात बदल

37. **विधान I** : इमिटेशन लॅग हायपोथिसिस आपल्याला तंत्रज्ञानाचा एका देशातून दूसऱ्या देशात प्रसारित होण्याचा विलंब दर्शवते.

विधान II : भारतात कोणत्याही इलेक्ट्रॉनिक उत्पादनापेक्षा बाजरीचे उत्पादन प्रसारणास कमी विलंब लागेल.

(A) विधान I आणि II योग्य आहेत

(B) विधान I आणि II अयोग्य आहेत

(C) विधान I योग्य आणि II अयोग्य आहे

(D) विधान I अयोग्य आणि II योग्य आहे

38. जर बाजारात योणाऱ्या व्यवहारांची संख्या पुरेशी नसेल वर बाजारातील खेळाडूंना _____ असतो.

(A) तरलता धोका

(B) ऑपरेशनल धोका

(C) क्रेडीट/पत धोका

(D) कायदेशीर धोका

39. Match the following measures of degree of progressivity of taxes and formulas.

Measures	**Formulas**
1. The ratio of change in effective tax rate to change in income	i. $\dfrac{\dfrac{(Y_1 - T_1) - (Y_0 - T_0)}{(Y_0 - T_0)}}{\dfrac{(Y_1 - Y_0)}{Y_0}}$
2. The ratio of percentage change in tax liability to percentage change in income	ii. $\dfrac{\dfrac{T_1}{Y_1} - \dfrac{T_0}{Y_0}}{Y_1 - Y_0}$
3. The ratio of percentage change in after-tax income to percentage change in before-tax income	iii. $\dfrac{\dfrac{T_1 - T_0}{T_0}}{\dfrac{Y_1 - Y_0}{Y_0}}$

	1	**2**	**3**
(A)	iii	ii	i
(B)	ii	i	iii
(C)	iii	i	ii
(D)	ii	iii	i

40. According to Collin-Clark hypothesis, the maximum limit of the tax tolerance level is _____ percentage of GNP.

(A) 24

(B) 100

(C) 25

(D) 26

39. कराच्या प्रागतिकतेच्या पातळीची पुढील मापके आणि त्यांची सूत्रे यांच्या जोड्या जुळवा.

मापके	**सूत्रे**
1. परिणामकारक करदरातील बदलाचे उत्पन्नातील बदलाशी गुणोत्तर	i. $\dfrac{\dfrac{(Y_1 - T_1) - (Y_0 - T_0)}{(Y_0 - T_0)}}{\dfrac{(Y_1 - Y_0)}{Y_0}}$
2. करदायित्वातील प्रमाणशीर बदलाचे उत्पन्नातील प्रमाणशीर बदलाशी गुणोत्तर	ii. $\dfrac{\dfrac{T_1}{Y_1} - \dfrac{T_0}{Y_0}}{Y_1 - Y_0}$
3. करोत्तर उत्पन्नातील प्रमाणशीर बदलाचे करपूर्व उत्पन्नातील प्रमाणशीर बदलाशी गुणोत्तर	iii. $\dfrac{\dfrac{T_1 - T_0}{T_0}}{\dfrac{Y_1 - Y_0}{Y_0}}$

	1	**2**	**3**
(A)	iii	ii	i
(B)	ii	i	iii
(C)	iii	i	ii
(D)	ii	iii	i

40. कोलिन–क्लार्क प्रमेयानूसार करभाराची महत्तम सहनक्षम पातळी सकल राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या (GNP) _____ टक्क्या एवढी असते.

(A) 24

(B) 100

(C) 25

(D) 26

41. The _____ G-20 summit was held in India in 2023.
(A) Sixteenth
(B) Seventeenth
(C) Eighteenth
(D) Nineteenth

42. National Statistical Office (NSO) was established by merging Central Statistical Office (CSO) and National Sample Survey Organization (NSSO) in the year
(A) 2015
(B) 2017
(C) 2019
(D) 2021

43. India's Gender Inequality Index (GII) value and ranked was _____ respectively in the year 2021.
(A) 0.450 and 120
(B) 0.450 and 121
(C) 0.490 and 122
(D) 0.490 and 123

44. The contribution of Horticulture was about _____ percentage in the agriculture Gross Domestic Product (GDP) in India in the year 2022.
(A) 10
(B) 20
(C) 30
(D) 40

41. 2023 या वर्षी भारतात G-20 ची _____ परिषद आयोजित करण्यात आली होती.
(A) 16 वी
(B) 17 वी
(C) 18 वी
(D) 19 वी

42. केंद्रिय सांख्यिकी कार्यालय (CSO) आणि राष्ट्रीय नमुना सर्वेक्षण संस्था (NSSO) यांचे विलीनीकरण करून राष्ट्रीय सांख्यिकी कार्यालय (NSO) ची स्थापना _____ मध्ये झाली.
(A) 2015
(B) 2017
(C) 2019
(D) 2021

43. 2021 या वर्षी भारताचा लिंग असमानता निर्देशांक (GII) मूल्य आणि क्रमवारी अनुक्रमे _____ होती.
(A) 0.450 व 120
(B) 0.450 व 121
(C) 0.490 व 122
(D) 0.490 व 123

44. 2022 मध्ये भारतातील कृषी सकल देशांतर्गत उत्पादन (GDP) मध्ये फलोत्पादनाचे योगदान सुमारे _____ टक्के इतके होते.
(A) 10
(B) 20
(C) 30
(D) 40

45. Which of the following is the world's largest microfinance project in the year 2022 ?

(A) SHG-BLP

(B) NRLM Bank-Linkage Programme

(C) Bandhan Bank

(D) The USAID Microfinance and Inclusion Project

46. According to Hall and Hitch's full-cost pricing theory

(A) Price = Average variable cost + Average fixed cost + Tax rate

(B) Price = Average variable cost + Profit margin

(C) Price = Average direct cost + Average overhead cost + Profit margin

(D) Price = Average overhead cost + Profit margin

47. According to Cournot's model, if there are n number of firms, total output produced will be _____ of maximum possible output.

(A) $\frac{n}{n-1}$

(B) $\frac{n}{n+1}$

(C) $\frac{1}{n}$

(D) $\frac{1}{n-1}$

45. खालीलपैकी कोणता वर्ष 2022 मध्ये जगातील सर्वात मोठा सूक्ष्म वित्त प्रकल्प होता ?

(A) SHG-BLP

(B) NRLM Bank-Linkage Programme

(C) Bandhan Bank

(D) The USAID Microfinance and Inclusion Project

46. हॉल आणि हिच यांच्या एकूण-खर्च किंमत सिद्धांतानुसार

(A) किंमत = सरासरी बदलता खर्च + सरासरी स्थिर खर्च + कर दर

(B) किंमत = सरासरी बदलता खर्च + नफ्याचे प्रमाण

(C) किंमत = सरासरी प्रत्यक्ष खर्च + सरासरी वरकड खर्च + नफ्याचे प्रमाण

(D) किंमत = सरासरी वरकड खर्च + नफ्याचे प्रमाण

47. कुर्नो यांच्या प्रतिमानानुसार, जर उद्योगसंस्थांची संख्या n असेल, तर एकूण उत्पादन शक्य महत्तम उत्पादनाच्या _____ असते.

(A) $\frac{n}{n-1}$

(B) $\frac{n}{n+1}$

(C) $\frac{1}{n}$

(D) $\frac{1}{n-1}$

48. A firm under perfect competition will continue to operate in the short run despite earning losses only if _____.
(A) Price > Average fixed cost
(B) Price = Average cost
(C) Price > Average variable cost
(D) Price < Average cost

49. Which of the following statements are true in case of Samuelson's revealed preference theory ?
i. Choice reveals preference.
ii. Preference is revealed in a single act of choice.
iii. Choice does not fulfil weak axiom of revealed preference.
iv. The income elasticity of demand for goods can be positive or negative.
(A) Only i and ii
(B) Only i, ii and iv
(C) Only ii and iv
(D) Only i and iv

50. What is meant by producer's surplus ?
(A) The area above the supply curve and below the demand curve
(B) The area below the supply curve and above the equilibrium price
(C) The area below the supply curve and above the demand curve price
(D) The area above the supply curve and below the equilibrium price

48. जर _____, तर पूर्ण स्पर्धेतील उद्योगसंस्था अल्पकाळात तोटा अनुभवूनही कार्यरत राहते.
(A) किंमत > सरासरी स्थिर खर्च
(B) किंमत = सरासरी खर्च
(C) किंमत > सरासरी बदलता खर्च
(D) किंमत < सरासरी खर्च

49. पुढीलपैकी कोणती विधाने सॅम्युएलसन यांच्या अभिव्यक्त पसंती सिद्धांताच्या बाबतीत योग्य आहेत ?
i. निवड पसंती अभिव्यक्त करते.
ii. निवडीच्या एकमेव कृतीतून पसंतीक्रम अभिव्यक्त होतो.
iii. निवड अभिव्यक्त पसंतीचे कमकुवत तत्व पाळत नाही.
iv. वस्तूंच्या मागणीची उत्पन्न लवचिकता धन किंवा ऋण असू शकते.
(A) फक्त i आणि ii
(B) फक्त i, ii आणि iv
(C) फक्त ii आणि iv
(D) फक्त i आणि iv

50. उत्पादकाचे अधिक्य म्हणजे काय ?
(A) पुरवठा वक्रावरील आणि मागणी वक्राखालील क्षेत्रफळ
(B) पुरवठा वक्राखालील आणि समतोल किंमतीवरील क्षेत्रफळ
(C) पुरवठा वक्राखालील आणि मागणी वक्रावरील क्षेत्रफळ
(D) पुरवठा वक्रावरील आणि समतोल किंमतीखालील क्षेत्रफळ

51. If the Quantity demanded $q_d = 90 - 0.05p$ and Quantity supplied $q_s = 12 - 0.8p$, find the excess demand when price is Rs. 100.
(A) 34
(B) 86
(C) 85
(D) 17

52. The Bordered Hession always be a
(A) Square matrix
(B) Rectangular matrix
(C) Identity matrix
(D) Null matrix

53. According to Adam Smith, if markets are narrow, division of labour won't take place. Markets are narrow because of
(A) Supply side dominance
(B) Fast growth of traded goods
(C) Lack of effective demand
(D) Imperfect competition in the market

54. In a theoretical situation, if growth is heavily export based, it might lead to a fall in the terms of trade of the exporting country.
(A) Trade diversion – Jacab Viner
(B) Trade creation – Krugman
(C) Exchange controls – Mundell
(D) Immiserizing growth – Jagdish Bhagwati

51. जर मागणी परिमाण $q_d = 90 - 0.05p$ आणि पुरवठा परिमाण $q_s = 12 - 0.8p$ आहे, तर किंमत रु. 100 असतांना अतिरिक्त मागणी काढा.
(A) 34
(B) 86
(C) 85
(D) 17

52. बॉरडर्ड हेसन नेहमीच असेल
(A) चौरस सारणी
(B) आयताकृती सारणी
(C) ओळख सारणी
(D) शून्य सारणी

53. ॲडम स्मिथ यांच्या मते, जर बाजार अत्यल्प असेल तर श्रमविभाजन होणार नाही. अत्यल्प बाजार हा _____ मुळे असतो.
(A) पुरवठा बाजुचे प्राबल्य
(B) व्यापार वस्तुंची जलद वृद्धी
(C) प्रभावी मागणीचा अभाव
(D) बाजारातील अपूर्ण स्पर्धा

54. सैद्धांतिक परिस्थितीत, जर आर्थिक वाढ ही मोठ्या प्रमाणावर निर्यात आधारित असेल, तर निर्यातदार देशाच्या व्यापाराच्या अटीमध्ये घसरण होऊ शकते.
(A) व्यापार वळवणे – जेकब व्हिनर
(B) व्यापार निर्मीती – क्रुगमन
(C) विनिमय नियंत्रणे – मुंडेल
(D) द्वारिद्र्यकारी अभिवृद्धी – जगदीश भगवती

55. If the money supply is more than the money demand in the economy, then we observe _____ on the balance of trade front.

(A) Deficit

(B) Disequilibrium

(C) Surplus

(D) Net balance of payment equilibrium

56. In the Solow growth model, the assumption of constant returns to scale means that

(A) All economies have the same amount of capital per worker

(B) The steady-state level of output is constant regardless of the number of workers

(C) The saving rate equals the constant rate of depreciation

(D) The number of workers in an economy does not affect the relationship between output per worker and capital per worker

57. Which of the following States has demonstrated fastest reduction in the multidimensional poverty according to multidimensional poverty index 2023 ?

(A) Kerala

(B) Maharashtra

(C) Goa

(D) Bihar

55. जर अर्थव्यवस्थेतील पैशाचा पुरवठा पैशाच्या मागणीच्या तुलनेत जास्त असेल, तर आयात-निर्यात शेषामध्ये _____ दिसेल.

(A) तूट

(B) असंतुलन

(C) अधिशेष

(D) देयक समतोल निव्वळ शिल्लक

56. सोलो आर्थिक वृद्धी प्रतिमानानुसार स्थिर अनुमाप प्रत्याय गृहीतक म्हणजे

(A) दर श्रमिक भांडवली उपलब्धता सर्व अर्थव्यवस्थांमध्ये सारखीच असते

(B) श्रमिकांच्या संख्येचा विचार न करता उत्पादनाचा स्थिर वृद्धी दर स्थिर पातळीवर असतो

(C) बचतीचा दर आणि घसारा मूल्य समान असते

(D) श्रमिकांच्या संख्येचा दर श्रमिक उत्पादन आणि दर श्रमिक भांडवल यांच्यावर प्रभाव पडत नाही

57. बहुआयामी दारिद्र्य निर्देशांक अहवाल 2023 नुसार खालीलपैकी कोणत्या राज्यात बहुआयामी दारिद्र्यात सर्वाधिक घट दिसून आली ?

(A) केरळ

(B) महाराष्ट्र

(C) गोवा

(D) बिहार

58. Which of the following is/are correct in the context of Deen Dayal Upadhyaya Grameen Kaushalya Yojana ?

i. This scheme is part of National Livelihood Mission.

ii. It was launched in September, 2014.

iii. It focuses on poor rural youth of age between 15 to 35.

(A) Only iii

(B) i and ii

(C) Only i

(D) i, ii and iii

59. The essential difference between capitalism and socialism is that

(A) Capitalism exploits the worker and socialism exploits the property owner

(B) Capitalism relies on the market to make economic decisions and socialism uses central planning

(C) Capitalism grows through rent seeking and socialism grows through government direction

(D) Capitalism relies on consumer satisfaction to dictate choices and socialism relies on producer satisfaction

58. दीन दयाळ उपाध्याय ग्रामीण कौशल्य योजनेच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

i. ही योजना राष्ट्रीय उपजीविका मिशनचा एक भाग आहे.

ii. सप्टेंबर 2014 मध्ये या योजनेचा प्रारंभ झाला.

iii. 15 ते 35 वयोगटातील ग्रामीण गरिब युवकांवर या योजनेचा भर आहे.

(A) फक्त iii

(B) i आणि ii

(C) फक्त i

(D) i, ii आणि iii

59. भांडवलवाद व समाजवाद यातील मुख्य फरक म्हणजे

(A) भांडवलशाहीत श्रमिकांचे शोषण होते तर समाजवादी व्यवस्थेत खाजगी संपत्तीधारकांचे शोषण होते

(B) समाजवादी व्यवस्थेत केंद्रीय नियोजन होत असते तर भांडवलशाहीमध्ये निर्णय घेण्यासाठी बाजारावर भर असतो

(C) भांडवलशाहीची वाढ खंडात्मक उत्पन्नानुसार होते तर समाजवादाची वाटचाल सरकारी सूचनांनुसार होते

(D) भांडवलशाहीचा भर उपभोक्त्याच्या समाधानावर असतो तर समाजवाद उत्पादकाच्या समाधानावर भर देतो

60. Pollution Haven Hypothesis states that

(A) Tightening up pollution policy reduces net exports or net FDI inflows in a given country

(B) Tightening up pollution policy increases net exports or net FDI inflows in a given country

(C) Tightening up pollution policy reduces net imports or net FDI flows in a given country

(D) Tightening up pollution policy maintains exports and capital flows stable in a given country

61. Which of the following is an example of contractionary fiscal policy ?

(A) Reduction in tax rates

(B) Reduction in public expenditure as proportion of GDP

(C) Reduction in tax base

(D) Reduction in public revenue as proportion of GDP

62. Which is the largest source of Union Government's tax revenue ?

(A) Personal Income Tax

(B) Goods and Service Tax

(C) Corporation Tax

(D) Custom Duties

60. प्रदूषण हॅवन परिकल्पना असे सांगते की

(A) प्रदूषण नियंत्रण धोरण कडक केल्याने त्या देशात निव्वळ निर्यात किंवा निव्वळ थेट परदेशी गुंतवणुकीचा प्रवाह कमी होतो

(B) प्रदूषण नियंत्रण धोरण कडक केल्याने त्या देशात निव्वळ निर्यात किंवा निव्वळ थेट परदेशी गुंतवणुकीचा प्रवाह वाढतो

(C) प्रदूषण नियंत्रण धोरण कडक केल्याने त्या देशात निव्वळ आयात किंवा निव्वळ थेट परदेशी गुंतवणुकीचा प्रवाह कमी होतो

(D) प्रदूषण नियंत्रण धोरण कडक केल्याने त्या देशात निर्यात आणि भांडवलाचा प्रवाह स्थिर राहतो

61. पुढीलपैकी कोणते संकोचात्मक राजकोषीय धोरणाचे उदाहरण आहे ?

(A) करदरांमधील घट

(B) सकल देशांतर्गत उत्पादनाशी (GDP) सार्वजनिक खर्चाचे प्रमाण कमी करणे

(C) कर आधारातील घट

(D) सकल देशांतर्गत उत्पादनाशी (GDP) सार्वजनिक उत्पन्नाचे प्रमाण कमी करणे

62. केंद्र सरकारच्या कर महसूलाचा सर्वात मोठा स्रोत कोणता ?

(A) व्यक्तिगत उत्पन्न कर

(B) वस्तू आणि सेवा कर

(C) निगम/कंपनी कर

(D) सीमाशुल्क

63. Primary deficit =
(A) Fiscal deficit – Interest payments
(B) Fiscal deficit – Non-debt capital receipts
(C) Revenue deficit – Non-debt capital receipts
(D) Revenue deficit – Interest payments

64. Which of the following Committee was constituted to study poverty estimation in India ?
(A) Alagh Committee (1979)
(B) Wanchoo Committee (1969)
(C) Urjit Patel Committee (2014)
(D) Reddy Committee (2002)

65. For a great spurt of industrialization moderately backward countries need some push from
(A) Government
(B) Organizational lead
(C) Banks
(D) Foreign aid

66. Which of the following factor or event reduced prices of import of goods and services under flexible exchange rate system ?
(A) Appreciation of home currency
(B) Depreciation of home currency
(C) Devaluation of home currency
(D) Up-valuation of home currency

63. प्राथमिक तूट =
(A) राजकोषीय तूट – व्याजप्रदान
(B) राजकोषीय तूट – कर्जेतर भांडवली उत्पन्न
(C) महसूली तूट – कर्जेतर भांडवली उत्पन्न
(D) महसूली तूट – व्याजप्रदान

64. पुढीलपैकी कोणत्या समितीची स्थापना ही दारिद्र्याच्या मोजमापाविषयी अभ्यास करण्यासाठी झाली होती ?
(A) अलघ समिती (1979)
(B) वांछू समिती (1969)
(C) उर्जित पटेल समिती (2014)
(D) रेड्डी समिती (2002)

65. सामान्यत: अल्पविकसित देशांमध्ये औद्योगिकीकरण घडून येण्यासाठी _____ या घटकाकडून उत्तेजन मिळणे आवश्यक असते.
(A) सरकार
(B) कंपन्या
(C) बँका
(D) विदेशी मदत

66. खालीलपैकी कोणत्या घटकामुळे किंवा घटनेमुळे लवचिक विनिमय दर प्रणाली अंतर्गत वस्तू आणि सेवांच्या आयात किंमतीमध्ये घट होते ?
(A) देशी चलनाचे मूल्य वधारण
(B) देशी चलनाची मूल्य घट
(C) देशी चलनाचे अवमूल्यन
(D) देशी चलनाचे अधिमूल्यन

67. According to IS-LM model, given by Hicks-Hansen there is simultaneous equilibrium between
(A) Income level and consumption
(B) Inflation and unemployment rate
(C) Income level and rate of interest
(D) Demand and supply of money

68. _____ is the implication of New Classical Rational Expectations Model.
(A) Ineffectiveness of Fiscal Policy
(B) Effectiveness of Monetary Policy
(C) Ineffectiveness of Fiscal and Monetary Policies
(D) Effectiveness of Fiscal Policy

69. According to J. M. Keynes, investment is influenced by
(A) Price
(B) Income
(C) Marginal efficiency of capital
(D) Wages

70. The expected rate of inflation is _____ related to the demand for money, according to Friedman's theory of Demand for Money.
(A) Negatively
(B) Positively
(C) Passively
(D) Exogenously

67. हिक्स–हॅन्सन यांनी दिलेल्या IS-LM प्रतिमानामध्ये _____ या दोन घटकामध्ये एकाच वेळी संतूलन असते.
(A) उत्पन्न पातळी आणि उपभोग
(B) भाववाढ आणि बेरोजगारी
(C) उत्पन्न पातळी आणि व्याज दर
(D) पैशाची मागणी आणि पुरवठा

68. _____ हा नवीन सनातनवादी तर्कसंगत अपेक्षा प्रतिमानाचा निष्कर्ष आहे.
(A) राजकोषीय धोरणाची परिणामशून्यता
(B) मौद्रिक धोरणाची परिणामकारकता
(C) राजकोषीय आणि मौद्रिक धोरणाची परिणामशून्यता
(D) राजकोषीय धोरणाची परिणामकारकता

69. जे. एम. केन्स यांच्या मतानुसार, गुंतवणूक ही _____ मुळे प्रभावित होते.
(A) किंमत
(B) उत्पन्न
(C) भांडवलाची सीमांत कार्यक्षमता
(D) मजुरी

70. फ्रिडमनच्या पैशाच्या मागणीच्या सिद्धान्तानुसार, पैशाची मागणी आणि चलनवाढीचा अपेक्षित दर यामध्ये _____ संबंध आहे.
(A) व्यस्त
(B) सम
(C) तटस्थ
(D) बाह्य

71. What is true about Non-Banking Financial Companies (NBFCs) ?

(A) NBFCs can accept demand deposits

(B) NBFCs can issue cheque drawn on itself

(C) Deposit insurance facility is available in case of NBFCs

(D) NBFCs can not be part of the payment and settlement system

72. The Fugitive Economic Offenders Act 2018

(A) Is related to the economics offence valued more than 500 crores

(B) Is related to the economic offence valued 100 crores and more

(C) Is related to any economic offence irrespective of the economic value of the offence

(D) Is related only to the realty sector offences

73. Who can participate in the Liquidity Adjustment Facility Reverse repo and Repo auctions ?

(A) Commercial Banks and Primary Dealers

(B) Non-Bank Financial Intermediaries

(C) Both (A) and (B) are incorrect

(D) Both (A) and (B) is correct

74. Commercial Papers is a _____ instrument of raising funds.

(A) Long term

(B) Medium term

(C) Short term

(D) Very long term

71. बँकेतर वित्तीय कंपन्यांच्या बाबतीत काय बरोबर आहे ?

(A) बँकेतर वित्तीय कंपन्या मागणी ठेवी स्वीकारतात

(B) बँकेतर वित्तीय कंपन्या स्वत:वर धनादेश काढू शकतात

(C) बँकेतर वित्तीय कंपन्याना ठेवी विमा सुविधा उपलब्ध असते

(D) बँकेतर वित्तीय कंपन्या देणी आणि हिशेबपूर्तीच्या व्यवस्थेचा भाग बनू शकत नाहीत

72. फरार आर्थिक अपराधी कायदा 2018

(A) 500 कोटी पेक्षा अधिक मूल्याच्या आर्थिक अपराधाशी संबंधित आहे

(B) 100 कोटी आणि अधिक मूल्याच्या आर्थिक अपराधाशी संबंधित आहे

(C) कोणत्याही आर्थिक मूल्याच्या आर्थिक अपराधाशी संबंधित आहे

(D) केवळ स्थावर मालमत्ता क्षेत्राशी संबंधित आहे

73. तरलता समायोजन सुविधेच्या रिव्हर्स रेपो आणि रेपोच्या लिलावामध्ये कोण भाग घेऊ शकते ?

(A) व्यापारी बँका आणि प्रायमरी डीलर्स

(B) बँकेतर वित्तीय मध्यस्थ

(C) दोन्ही (A) आणि (B) बरोबर नाही

(D) दोन्ही (A) आणि (B) बरोबर आहे

74. व्यापारी पत्रे निधी उभारण्याचे _____ साधन आहे.

(A) दीर्घ कालावधीचे

(B) मध्यम कालावधीचे

(C) अल्प कालावधीचे

(D) अति दीर्घ कालावधीचे

75. In an economy with no population growth and no technological change, steady-state consumption is at its greatest possible level when the marginal product of
(A) Marginal product of labour equals the marginal product of capital
(B) Marginal product of labour equals the depreciation rate
(C) Marginal product of capital equals the depreciation rate
(D) Marginal product of capital equals zero

76. **Statement I** : Technological backwardness reflects in high average cost of production and low productivity of labour and capital.
Statement II : Foreign capital helps to induce more savings in the economy and increases the capital-output ratio.
Specify the correct or incorrect statements above.
(A) Statements I and II are correct
(B) Statements I and II are incorrect
(C) Statement I is correct, II is incorrect
(D) Statement I is incorrect, II is correct

77. The monetary authority allows an orderly exchange rate adjustment when there are major changes in the demand and supply of foreign exchange. This system is called
(A) Clean float system
(B) Joint float system
(C) Managed float system
(D) Dirty float system

75. स्थिर लोकसंख्या वाढ आणि तंत्रज्ञानात्मक बदलांचा अभाव या पार्श्वभूमीवर स्थिर उपभोग हा महत्तम पातळीवर असतो जेव्हा
(A) श्रमिकांचे सीमांत उत्पादन भांडवलाच्या सीमांत उत्पादनाएवढे असते
(B) श्रमिकांचे सीमांत उत्पादन घसारा मूल्याएवढे असते
(C) भांडवलाचे सीमांत उत्पादन घसारा मूल्याएवढे असते
(D) भांडवलाचे सीमांत उत्पादन शून्य असते

76. **विधान I** : तांत्रिक मागासलेपणा उच्च सरासरी उत्पादन खर्च, श्रम आणि भांडवलाची कमी उत्पादकता दर्शवते.
विधान II : परकीय भांडवल अर्थव्यवस्थेत अधिक बचत करण्यास मदत करते आणि भांडवल–उत्पादन गुणोत्तर वाढवते.
वरील योग्य किंवा अयोग्य विधाने निर्दिष्ट करा.
(A) विधान I आणि II योग्य आहेत
(B) विधान I आणि II अयोग्य आहेत
(C) विधान I योग्य आणि II अयोग्य आहे
(D) विधान I अयोग्य आणि II योग्य आहे

77. परकीय चलनाची मागणी आणि पुरवठा यात मोठ्या प्रमाणात बदल झात्यास, मौद्रिक प्राधिकरणाला विनिमय दराचे समायोजन करण्याची परवानगी असले. या प्रणालीला _____ असे म्हणतात.
(A) अबद्ध तरंग प्रणाली
(B) संयुक्त तरंग प्रणाली
(C) व्यवस्थापीत तरंग प्रणाली
(D) मलीन तरंग प्रणाली

78. As per Rybczynski theorem, if there is movement of labour from Nigeria to France then production of cloth (capital intensive) will _____ and production of wheat (labour intensive) will _____.

(A) decrease, decrease

(B) increase, decrease

(C) increase, increase

(D) decrease, increase

79. Which of the following do *not* relate with inter-industry trade ?

(A) Differentiated Product

(B) Natural comparative advantage

(C) Dissimilar factor endowment

(D) Dissimilar economies of scale

80. An increase in the domestic price of the foreign currency refers to

(A) Depreciation of foreign currency

(B) Appreciation of domestic currency

(C) Depreciation of domestic currency

(D) Appreciation of foreign currency

81. While calculating general fertility rate the appropriate female age group in denominator includes

(A) 1 to 15

(B) 15 to 30

(C) 15 to 49

(D) 15 to 60

78. रीब्झेन्स्की सिद्धांताप्रमाणे जर कामगारांचे नायजेरिया मधून फ्रांस मध्ये स्थलांतर झाले तर कापड उत्पादन (भांडवल-प्रधान) _____ आणि गव्हचि उत्पादन (श्रम प्रधान) _____.

(A) कमी होईल, कमी होईल

(B) वाढेल, कमी होईल

(C) वाढेल, वाढेल

(D) कमी होईल, वाढेल

79. खालीलपैकी कोणता आंतर-उद्योग व्यापाराशी संबंधित **नाही** ?

(A) विभेदित उत्पादन

(B) नैसर्गिक तुलनात्मक फायदा

(C) भिन्न घटक उपलब्धता

(D) भिन्न आर्थिक मितव्यय लाभ

80. परकीय चलनाची देशांतर्गत किमतीत झालेली वाढ _____ याचा संदर्भ देते.

(A) परकीय चलनाचे अवमूल्यन

(B) देशांतर्गत चलनाची अधिवृद्धी

(C) देशांतर्गत चलनाचे अवमूल्यन

(D) परकीय चलनाची अधिवृद्धी

81. सामान्य प्रजनन दराची गणना करताना भाजकातील योग्य महिला वयोगटाचा समावेश होतो

(A) 1 ते 15

(B) 15 ते 30

(C) 15 ते 49

(D) 15 ते 60

82. The term 'emigrant' refers to

(A) Intra district migration

(B) Inter district migration

(C) Inter State migration

(D) International migration

83. To obtain full benefits of demographic dividend, what should India do ?

(A) Promoting skill development

(B) Introducing more social security schemes

(C) Reducing infant mortality rate

(D) Privatization of higher education

84. For India, China, UK and USA, which one of the following is the correct sequence of the median age of their population ?

(A) China < India < UK < USA

(B) India < China < USA < UK

(C) China < India < USA < UK

(D) India < China < UK < USA

85. According to Periodic Labour Force Survey (PLFS) 2021 – 22 urban and rural unemployment rate was _____ and _____ respectively.

(A) 3.8, 6.1

(B) 2.1, 8.6

(C) 3.3, 4.2

(D) 4.2, 3.3

82. 'प्रवासी' या शब्दाचा संदर्भ आहे

(A) जिल्हांतर्गत स्थलांतर

(B) आंतरजिल्हा स्थलांतर

(C) आंतरराज्य स्थलांतर

(D) आंतरराष्ट्रीय स्थलांतर

83. डेमोग्राफिक डिव्हिडंडचे संपूर्ण फायदे मिळविण्यासाठी, भारताने काय केले पाहिजे ?

(A) कौशल्य विकासाला चालना देणे

(B) अधिक सामाजिक सुरक्षा योजना सादर करणे

(C) बालमृत्यू दर कमी करणे

(D) उच्च शिक्षणाचे खाजगीकरण

84. भारत, चीन, यूके आणि यूएसए या राष्ट्रांच्या लोकसंख्येच्या सरासरी वयाचा संदर्भात खालीलपैकी योग्य क्रम कोणता आहे ?

(A) चीन < भारत < यूके < यूएसए

(B) भारत < चीन < यूएसए < यूके

(C) चीन < भारत < यूएसए < यूके

(D) भारत < चीन < यूके < यूएसए

85. आवधिक कामगार दल सर्वेक्षण (PLFS) 2021 – 22 नुसार नागरी आणि ग्रामीण बेरोजगारीचा दर अनुक्रमे _____ आणि _____ होता.

(A) 3.8, 6.1

(B) 2.1, 8.6

(C) 3.3, 4.2

(D) 4.2, 3.3

86. Which one of the following is *not* the essentials of sampling ?

(A) Representativeness

(B) Minimum

(C) Independence

(D) Homogeneity

87. $R^2 = 1 - \left(\frac{6\sum D^2}{N^3 - N}\right)$, this formula is used for which of the following ?

(A) Coefficient of determination

(B) Coefficient of non-determination

(C) Rank correlation coefficient

(D) Partial correlation coefficient

88. If A, B and C are the subsets of universal set 'S' then which of the following holds commutative law ?

(A) $A \cup B = B \cup A$

(B) $A \cup B = B \cup D$

(C) $A \cup B = B \cap A$

(D) $A \cup B = AB$

89. Who is associated with Error Correction Mechanism ?

(A) Engel and Granger

(B) Dickey and Fullar

(C) Durbin and Watson

(D) Box and Jenkins

86. खालीलपैकी कोणते नमुनानिवडीकरिता आवश्यक **नाही** ?

(A) प्रतिनिधीत्व

(B) न्यूनतम

(C) स्वातंत्र्य

(D) एकरूपता

87. $R^2 = 1 - \left(\frac{6\sum D^2}{N^3 - N}\right)$, हे सूत्र पुढीलपैकी कशासाठी वापरले जाते ?

(A) निर्धारण गुणांक

(B) अनिर्धारण गुणांक

(C) क्रम सहसंबंध गुणक

(D) आंशीक सहसंबंध गुणक

88. जर 'S' या वैश्विक संघाचे A, B आणि C हे उपसंच आहेत, तर खालीलपैकी कोणते रूपंतरण नियम धारण करतो ?

(A) $A \cup B = B \cup A$

(B) $A \cup B = B \cup D$

(C) $A \cup B = B \cap A$

(D) $A \cup B = AB$

89. कोण त्रुटी सुधार यंत्रणाशी संबंधित आहे ?

(A) एंजेल आणि ग्रेंजर

(B) डिकी आणि फुलर

(C) डर्बिन आणि वॉटसन

(D) बॉक्स आणि जेनकिन्स

90. Which one of the following is *not* the characteristic of stationary time series ?
(A) Time invariant mean
(B) Time invariant variance
(C) Time variant mean
(D) Constant autocovariance

91. In case of decreasing returns to scale, the distance between the iso-quants goes on
(A) Increasing
(B) Decreasing
(C) Fluctuating
(D) To become constant

92. Which of the following statement is true in the case of Hicks-Kaldor compensation principle ?
(A) If the gainers compensate the losers and are worse off than before, it is an increase in the social welfare.
(B) If the losers compensate the gainers and are better off than before, it is an increase in the social welfare.
(C) If the gainers compensate the losers and are better off than before, it is a decrease in the social welfare.
(D) If the gainers compensate the losers and are better off than before, it is an increase in the social welfare.

90. खालीलपैकी कोणते एक स्थिर कालक्रमिकेचे वैशिष्ट्य **नाही** ?
(A) काल अचल माध्य
(B) काल अचल प्रचरण
(C) काल चल माध्य
(D) स्थिर स्वयंसहप्रचरण

91. घटते अनुमाप प्रत्याय असताना, सम-उत्पादन वक्रांमधील अंतर
(A) वाढत जाते
(B) घटत जाते
(C) कमी-जास्त होते
(D) स्थिर बनते

92. हिक्स-काल्डोर भरपाई तत्वाबाबत पुढीलपैकी कोणते विधान योग्य आहे ?
(A) लाभकर्त्यांनी नुकसान झालेल्यांना भरपाई दिल्यानंतर लाभकर्ते आधीच्या तुलनेत वाईट स्थिती अनुभवत असतील, तर सामाजिक कल्याणात वाढ मानली जाते.
(B) नुकसान झालेल्यांनी लाभकर्त्यांना भरपाई दिल्यानंतरही नुकसान झालेले आधीच्या तुलनेत अधिक चांगल्या स्थितीत राहत असतील, तर सामाजिक कल्याणात वाढ मानली जाते.
(C) लाभकर्त्यांनी नुकसान झालेल्यांना भरपाई दिल्यानंतर, लाभकर्ते आधीच्या तुलनेत अधिक चांगली स्थिती अनुभवत असतील, तर सामाजिक कल्याणात घट मानली जाते.
(D) लाभकर्त्यांनी नुकसान झालेल्यांना भरपाई दिल्यानंतर लाभकर्ते आधीच्या तुलनेत चांगली स्थिती अनुभवत असतील, तर ती सामाजिक कल्याणात वाढ मानली जाते.

93. Which of the following isoquant curve assumes limited substitutability of K and L ?

(A) Linear isoquant

(B) Input-output isoquant

(C) Kinked isoquant

(D) Convex isoquant

94. What is pure economic rent ?

(A) The return to a factor whose supply is completely inelastic.

(B) The return to a factor whose supply is completely elastic.

(C) It is a hypothetical situation, possible only with some assumption.

(D) This is a deficit payment made to an owner of a factor of production.

95. Choose the correct meaning of risk aversion from the following.

(A) In a fair game expected value of income is equal to the same amount of income with certainty.

(B) In a fair game, the expected value of income is very high with uncertainty.

(C) In a fair game, the expected value of income is very low with uncertainty.

(D) In a fair game, the expected value of income is very high without certainty.

93. खालीलपैकी कोणते समउत्पादन वक्र K आणि L ची मर्यादित प्रतिस्थापन क्षमता गृहीत धरते ?

(A) रेखीय समउत्पादन वक्र

(B) निविष्टि-उद्‌विष्टि समउत्पादन वक्र

(C) विकुंचित समउत्पादन वक्र

(D) बहिर्गोल समउत्पादन वक्र

94. शुद्ध आर्थिक खंड म्हणजे काय ?

(A) ज्याचा पुरवठा पूर्णपणे अलवचिक आहे अशा घटकाकडे परत येणे.

(B) ज्याचा पुरवठा पूर्णपणे लवचिक आहे अशा घटकाकडे परत येणे.

(C) ही एक काल्पनिक परिस्थिती आहे, केवळ काही गृहितकाने शक्य आहे.

(D) उत्पादनाच्या घटकाच्या मालकाला केलेले तुटीचे शोधन होय.

95. पुढील गोष्टींमधून जोखीम टाळण्याचा योग्य अर्थ निवडा.

(A) योग्य खेळामध्ये उत्पन्नाचे अपेक्षित मूल्य निश्चित उत्पन्नाच्या समान प्रमाणात असते.

(B) योग्य खेळामध्ये, उत्पन्नाचे अपेक्षित मूल्य अनिश्चिततेसह खूप जास्त आहे.

(C) योग्य खेळामध्ये, उत्पन्नाचे अपेक्षित मूल्य अनिश्चिततेसह खूपच कमी आहे.

(D) योग्य खेळामध्ये, उत्पन्नाचे अपेक्षित मूल्य निश्चिततेशिवाय खूप जास्त असते.

96. Tax buoyance is
(A) Incidence of tax
(B) Actual or observed change in tax revenue relative to GDP
(C) Same as tax elasticity
(D) A measure of increase in the tax rate in comparison with change in fiscal deficit

97. 'Expenditure tax' was recommended by
(A) Kaldor
(B) Collin Clark
(C) Adam Smith
(D) Adolph Wagner

98. Special assessment tax means
(A) A tax on special benefits
(B) General tax on all people
(C) A periodical tax
(D) Gift tax

99. When was octroi tax abolished in India ?
(A) March, 2016
(B) July, 2015
(C) August, 2019
(D) July, 2017

100. According to the budget estimates of union budget 2023-24, the gross tax receipts for the financial year 2023-24 are estimated to be _____ of GDP.
(A) 11.1%
(B) 9.7%
(C) 10.7%
(D) 12.1%

96. कराची उध्वर्धनशीलता म्हणजे काय ?
(A) कराघात
(B) सकल देशांतर्गत उत्पादनाच्या (GDP) तुलनेत करमहसूलात होणारी प्रत्यक्ष अथवा निरीक्षणात्मक वाढ
(C) कराची लवचिकता
(D) वित्तीय तुटीच्या तुलनेत कराच्या दरात होणाऱ्या वाढीचे मापक

97. 'खर्चावरील कर' ही संकल्पना कोणी मांडली ?
(A) कॅल्डॉर
(B) कोलिन क्लार्क
(C) ॲडम स्मिथ
(D) ॲडॉल्फ वॅगनर

98. विशेष मूल्यांकन कर म्हणजे काय ?
(A) विशेष लाभांवरील कर
(B) सर्व लोकांवरील सामान्य कर
(C) नियमित कर
(D) भेटवस्तूंवरील कर

99. भारतामध्ये जकात कर कधी संपुष्टात आला ?
(A) मार्च, 2016
(B) जुलै, 2015
(C) ऑगस्ट, 2019
(D) जुलै, 2017

100. केंद्रीय अर्थसंकल्प 2023-24 च्या अर्थसंकल्पीय अंदाजानुसार, वित्तीय वर्ष 2023-24 चे स्थूल कर उत्पन्न स्थूल देशांतर्गत उत्पन्नाच्या (GDP) _____ अंदाजित आहे.
(A) 11.1%
(B) 9.7%
(C) 10.7%
(D) 12.1%

ROUGH WORK